

Paziņojums

Paziņojums Nr. 2/2019 par personas datu izmantošanu politisko kampaņu gaitā

Pieņemts 2019. gada 13. marts

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija ir pieņēmusi šādu paziņojumu:

Iesaistīšanās ar vēlētājiem ir saistīta ar demokrātisko procesu. Tā ļauj sagatavot politiskās programmas, ļauj iedzīvotājiem ietekmēt politiku un kampaņu attīstību atbilstoši iedzīvotāju gaidām.

Politiskās partijas, politiskās koalīcijas un kandidāti arvien vairāk paļaujas uz personas datiem un sarežģītām profilēšanas metodēm, lai uzraudzītu un izvirzītu vēlētājus un viedokļa noteicējus. Praksē cilvēki saņem ļoti individualizētu informāciju un informāciju, jo īpaši sociālo plašsaziņas līdzekļu platformās, pamatojoties uz personīgajām interesēm, dzīvesveida paradumiem un vērtībām.

Prognostiski instrumenti tiek izmantoti, lai lielā mērā klasificētu vai profilētu cilvēku personības pazīmes, pazīmes, garastāvokļa un citas sviras efekta punktus, ļaujot izdarīt pieņēmumus par dziļām personības iezīmēm, tostarp politiskajiem uzskatiem un citām īpašām datu kategorijām. Šādu datu apstrādes metožu attiecināšana uz politiskiem mērķiem rada nopietnus riskus ne tikai tiesībām uz privātumu un datu aizsardzību, bet arī demokrātiskā procesa integritātei. Cambridge Analytica atklājumi parādīja, ka personas datu aizsardzības tiesību iespējamais pārkāpums varētu ietekmēt citas pamattiesības, piemēram, vārda brīvību un brīvību turēt atzinumus un iespēju domāt brīvi un bez manipulācijām.

EDAK konstatē, ka papildus politiskajām partijām un kandidātiem personas datu apstrādē politiskiem mērķiem var iesaistīt arī vairākus citus dalībniekus: sociālo plašsaziņas līdzekļu platformas, interešu grupas, datu brokeri, analītikas uzņēmumi, ad tīkli. Šiem dalībniekiem var būt svarīga loma vēlēšanu procesā, un to atbilstību uzrauga neatkarīgas datu aizsardzības iestādes.

Ņemot vērā Eiropas Parlamenta vēlēšanas un citas Eiropas Parlamenta vēlēšanas, kas paredzētas 2019. gadā, EDAK vēlas uzsvērt vairākus svarīgus punktus, kas jāievēro, ja politiskās partijas apstrādā personas datus vēlēšanu laikā:

1. Personas dati, kas atklāj politiskos uzskatus, ir īpaša datu kategorija saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu. Principā šādu datu apstrāde ir aizliegta, un uz to attiecas vairāki precīzi interpretējami nosacījumi, piemēram, skaidri formulēti, konkrēti, pilnībā informēti un brīvi sniegta piekrišana.¹
2. Personas dati, kas ir publiskoti vai kā citādi ir sadalīti atsevišķiem vēlētājiem, pat ja tie nav dati, kas atklāj politiskos uzskatus, joprojām ir pakļauti un aizsargāti ar ES datu aizsardzības tiesību aktiem. Piemēram, izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus savāktos personas datus nav iespējams veikt, neievērojot pienākumus attiecībā uz pārredzamību, nolūku specifiskāciju un likumību.
3. Pat tad, ja apstrāde ir likumīga, organizācijām ir jāievēro savi citi pienākumi saskaņā ar VDAR, tostarp pienākums būt pārredzamam un sniegt pietiekamu informāciju fiziskām personām, kuras tiek analizētas un kuru personas dati tiek apstrādāti, neatkarīgi no tā, vai dati ir iegūti tieši vai netieši. Politiskajām partijām un kandidātiem jābūt gataviem parādīt, kā tie ievēro datu aizsardzības principus, jo īpaši likumības, taisnīguma un pārredzamības principus.
4. Tiek ierobežota tikai automatizēta lēmumu pieņemšana, tostarp profilēšana, ja lēmums juridiski vai līdzīgi ietekmē personu, uz kuru attiecas lēmums. Profilēšanai, kas saistīta ar mērķtiecīgu informācijas apmaiņu, noteiktos apstākļos var būt "līdzīgi būtiska ietekme", un tā principā ir likumīga tikai ar datu subjekta derīgu nepārprotamu piekrišanu.²
5. Mērķtiecīgas palīdzības gadījumā vēlētājiem būtu jāsniedz atbilstīga informācija, kas paskaidro, kāpēc viņi saņem īpašu ziņojumu, kurš ir atbildīgs par to un kā viņi var izmantot savas datu subjektu tiesības. Turklāt Padome norāda, ka saskaņā ar dažu

---

¹Skatīt VDAR 9. pantu. Viens no piemēriem ir datu subjekta acīmredzami publiskotie dati, kas, tāpat kā citi uzņēmumi attiecībā uz īpašām datu kategorijām, ir jāinterpretē šauri, jo tos nevar izmantot, lai pamatotu izsecinātos datus.

Eiropas² Datu aizsardzības kolēģija iepriekš ir precizējusi, ka automatizēta lēmumu pieņemšanas procesā radīta juridiska ietekme var ietvert personas balsojumu vēlēšanās.

dalībvalstu tiesību aktiem attiecībā uz politisko reklāmu ir jāievēro pārredzamības prasība.

EDAK ir politiskās partijas un citas ieinteresētās personas ar praktiskiem norādījumiem un ieteikumiem, ko sniegušas vairākas datu aizsardzības iestādes attiecībā uz datu izmantošanu vēlēšanu laikā.³Tā arī atzinīgi vērtē pasākumu kopumu, ar ko Eiropas Komisija nāca klajā 2018. gada septembris, un Padomes un dalībvalstu⁴ secinājumus par brīvu un godīgu Eiropas vēlēšanu nodrošināšanu.⁵

EDAK locekļi arī sadarbojas ar citām attiecīgajām kompetentajām iestādēm,⁶ lai nodrošinātu piemērojamo tiesību aktu, tostarp VDAR, konsekventu interpretāciju un atbilstību, lai nodrošinātu uzticēšanos Eiropas Parlamenta un citu Eiropas Parlamenta vēlēšanu drošības un integritātes prasībām, kas paredzētas 2019. gadā un turpmāk.

Atbilstība datu aizsardzības noteikumiem, tostarp saistībā ar vēlēšanu darbībām un politiskām kampaņām, ir būtiska, lai aizsargātu demokrātiju. Tas ir arī līdzeklis, lai saglabātu iedzīvotāju uzticēšanos un paļāvību un vēlēšanu integritāti. Pirms gaidāmajām termiņa beigām datu aizsardzības iestādes ir apņēmušās uzraudzīt un vajadzības gadījumā īstenot datu aizsardzības principu piemērošanu saistībā ar vēlēšanām un politiskām kampaņām, piemēram, pārredzamības, mērķa ierobežojuma, proporcionalitātes un drošības, kā arī datu subjektu tiesību izmantošanas kontekstā. Datu aizsardzības iestādes pilnībā izmantos savas pilnvaras, kā to paredz Vispārīgā datu aizsardzības regula, un nodrošinās sadarbību un konsekveni Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas darbā.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas vārdā —

Priekšsēdētāja

(Andrea Jelinek)

---

³Skatīt I pielikumu.

⁴Un jo īpaši norādījumi par ES datu aizsardzības tiesību aktu piemērošanu un ieteikumu par vēlēšanu sadarbības tīkliem, tiešsaistes pārredzamību, aizsardzību pret kiberdrošības incidentiem un cīņu pret dezinformācijas kampaņām:https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-cybersecurity-elections-recommendation-5949_en.pdf.

⁵<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6573-2019-REV-1/en/pdf>.

⁶Piemēram, Eiropas vēlēšanu tīklu ietvaros, kā sīkāk aprakstīts Komisijas „vēlēšanu paketē” (sk. jo īpaši 4. zemsvītras piezīmē minēto ieteikumu par vēlēšanu sadarbības tīkliem un Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 1141/2014 attiecībā uz pārbaudes procedūru, kas saistīta ar personas datu aizsardzības noteikumu pārkāpumiem Eiropas Parlamenta vēlēšanu kontekstā).